

Γιώργος
Σκαμπαρδώνης

ΠΡΟΣΟΧΗ: εποχιακή
διέλευση βατράχων

25 ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΠΡΟΣΟΧΗ: εποχιακή
διέλευση βατράχων

ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

*

ΜΑΤΙ ΦΩΣΦΟΡΟ, ΚΟΥΜΑΝΤΟ ΓΕΡΟ
Διηγήματα, «Ιανός», 1989 – Εκδόσεις Καστανιώτη, 1992

Η ΨΙΧΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΛΛΑΒΙΑΣ
Διηγήματα, «Τραμ», 1990

Η ΣΤΕΝΩΠΟΣ ΤΩΝ ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ
Διηγήματα, Εκδόσεις Καστανιώτη, 1992

ΠΑΛΙ ΚΕΝΤΑΕΙ Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ
Διηγήματα, Εκδόσεις Καστανιώτη, 1996

ΑΚΡΙΑΝΗ ΛΩΡΙΔΑ – Η ΨΙΧΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΛΛΑΒΙΑΣ
Διηγήματα, Εκδόσεις Καστανιώτη, 1998

ΣΑΒΒΑΤΟ ΑΠΟΓΕΥΜΑ
Λεύκωμα, «Ζαρζώνη», 2000

ΓΕΡΝΑΩ ΕΠΙΤΥΧΩΣ
Μυθιστόρημα, Κέδρος, 2000

«ΟΥΖΕΡΙ ΤΣΙΤΣΑΝΗΣ»
Μυθιστόρημα, Κέδρος, 2001 – Εκδόσεις Πατάκη, 2013

ΕΠΙ ΨΥΛΛΟΥ ΚΡΕΜΑΜΕΝΟΣ
Διηγήματα, Κέδρος, 2003

ΠΟΛΥ ΒΟΥΤΥΡΟ ΣΤΟ ΤΟΜΑΡΙ ΤΟΥ ΣΚΥΛΟΥ
Μυθιστόρημα, Κέδρος, 2006 – Εκδόσεις Πατάκη, 2019

ΟΛΑ ΒΑΙΝΟΥΝ ΚΑΛΩΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΜΑΣ
Μυθιστόρημα, Ελληνικά Γράμματα, 2008

ΜΕΤΑΞΥ ΣΦΥΡΑΣ ΚΑΙ ΑΛΙΑΚΜΟΝΟΣ
Διηγήματα, Ελληνικά Γράμματα, 2009

ΠΕΡΙΠΟΛΩΝ ΠΕΡΙ ΠΟΛΛΩΝ ΤΥΡΒΑΖΩ
Διηγήματα, Εκδόσεις Πατάκη, 2011

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
Διηγήματα, Εκδόσεις Πατάκη, 2014

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΝΥΧΤΑΣ
Μυθιστόρημα, Εκδόσεις Πατάκη, 2016

ΤΑ ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΑ
Διηγήματα, Εκδόσεις Πατάκη, 2016

ΝΤΕΠΟ
Διηγήματα, Εκδόσεις Πατάκη, 2017

ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ
Διηγήματα, Εκδόσεις Πατάκη, 2018

CASA ΜΠΙΑΦΡΑ
Μυθιστόρημα, Εκδόσεις Πατάκη, 2019

Γιώργος Σκαμπαρδώνης

ΠΡΟΣΟΧΗ: εποχιακή
διέλευση βατράχων

25 ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Θέση υπογραφής δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας
εφόσον αυτή προβλέπεται από τη σύμβαση

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία
Πεζογραφία – 502

Γιώργος Σκαμπαρδώνης, *ΠΡΟΣΟΧΗ: εποχιακή διέλευση βατράχων*

Υπεύθυνος έκδοσης: Κώστας Γιαννόπουλος

Σχεδιασμός εξωφύλλου: Θανάσης Γεωργίου

Copyright© Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη)

και Γιώργος Σκαμπαρδώνης, Αθήνα 2021

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Απρίλιος 2021

K.E.T. Δ559 K.E.Π. 237/21

ISBN 978-960-16-9590-7

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 404 37 ΑΘΗΝΑ,
ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600, ΦΑΞ: 210.36.50.069
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078
ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΥΡΥΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ), 57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, Τ.Θ. 1213,
ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, 2310.75.51.75, ΦΑΞ: 2310.70.63.55
Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προεδρική Φρουρά	13
Η ώρα της Μπέντια	17
Ξαναμοντάροντας τα φτερά	23
Σπόνδυλος πτεροφάλαινας	35
Η λάμπα απ' το Πέραν	45
Εκείνα τα κάλαντα	55
Στο «JUMBO»	63
Δρυοκολάπτης στην κολόνα	73
Ο διάδρομος	77
Οι χιονοδρόμοι του Λαϊλιά	85
Στο φανάρι	95
Στολή Κοζάκου	99
Δυο λουκούμια δυναμίτη	105
Ο Θεόδωρος της Μαμής	111
Νυχιές στο πακέτο	129
Η καντάδα	131
Καντήλα στο χρώμα	139
Μια γκαζόζα («ΕΨΑ»)	149
Αντάρτες στην κατάψυξη	159

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

«Γλυκισματοπωλείον “Les Fleurettes”»	163
«ELECTRA PALACE»	173
Ξενοχάραγος άνθρωπος	183
«Σ’ αγαπώ γιατί είσαι συ».	197
Ο ραβδούχος.	207
Στο πεζούλι της στέρνας	219

*Μνήμη πατρός Θωμά
και θείου Μήτσου*

Το πανηγύρι είναι τρανό κι ο τόπος είναι λίγος.

Δημώδες της Βέροιας

Προεδρική Φρουρά

Σ ΤΕΚΟΜΑΙ ΕΞΩ, στην Ηρώδου του Αττικού – μεσημεράκι με ξαφνική λιακάδα του Δεκεμβρίου. Παραμονές Χριστουγέννων, κατά τις δώδεκα. Κόσμος συρρέει συνέχεια από παντού για να θαυμάσει το σαράντα μέτρα ύψος χριστουγεννιάτικο δέντρο που έστησε ο δήμαρχος Αθηναίων. Ξαφνικά βλέπω απέναντι, από μακριά, να έρχεται η τριάδα των τσολιάδων της Προεδρικής Φρουράς για την αλλαγή βάρδιας στο Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη, που γίνεται ανά μία ώρα. Προηγείται ο δεκανέας αλλαγής και πίσω του οι τρεις εύζωνοι. Και οι τρεις πανύψηλοι, δίμετροι, αρρενωποί, μυστακοφόροι, άκαμπτοι. Είναι ντυμένοι ομοιόμορφα με τον περίφημο χειμερινό ντυλαμά, φέσι με φούντα-φουστανέλα-τσαρούχι, κατά το πρότυπο της στολής του Παύλου Μελά. Κρατούν άψογα επ' ώμου από ένα τυφέκιο «M-1». Έρχονται με το κλασικό αγέρωχο περπάτημα, το

αργό σήκωμα-λύγισμα του γονάτου και μετά το δυνατό, καρφωτό χτύπημα του τσαρουχιού στο οδόστρωμα. Κάθε ζεύγος τσαρούχια έχει ατσάλινες πρόκες στις γουρουνόσολες και ζυγίζει τρία κιλά. Ξέρω ότι ο τσολιάς σ' αυτή την απαρέγκλιτη διαδρομή δεν σταματάει πουθενά και δεν τον σταματάει τίποτα. Τραβάει κατευθείαν μπροστά, παίρνοντας αμπάριζα οποιοδήποτε και οτιδήποτε είναι στον δρόμο του, ανθρώπους, καρέκλες ή άλλα εμπόδια, μέχρι να φτάσει στο φυλάκιο. Δεν παρεκκλίνει ούτε μισό πόντο από την προδιαγεγραμμένη πορεία του, τον λεγόμενο τσαρουχόδρομο. Βλέπω, όμως, όλο και πιο πολύ κόσμο να μαζεύεται λόγω του χριστουγεννιάτικου δέντρου: τα αυτοκίνητα καβάλησαν τα ρείθρα και έχουν παρκάρει παράνομα πάνω στο πεζοδρόμιο της Ηρώδου του Αττικού, ακριβώς στη γραμμή διαδρομής των ευζώνων. Με πιάνει άγχος – τι θα κάνει, άραγε, ο δεκανέας; Ο κόσμος παραμερίζει με σεβασμό και το άγγημα πλησιάζει κατευθείαν προς τα αυτοκίνητα, όλο και σιμώνει. Φτάνοντας μπροστά στα παράνομα παρκαρισμένα οχήματα, και οι τρεις εύζωνοι δεν διστάζουν ούτε δευτερόλεπτο: τραβούν ευθεία, ανεβαίνουν με τα τσαρούχια τους το ίδιο άκαμπτοι και αγέρωχοι πάνω στα καπό και στους ουρανούς των αυτοκινήτων, κατεβαίνουν και ανεβαίνουν στα επόμενα. Πάντα με τον ίδιο ρυθμό και το ίδιο βή-

μα, τσαλακώνοντας τις λαμαρίνες, σπάζοντας παρμπρίζ και καπό, τσακίζοντας πορτοπαγκάζ, προβαίνουν ανέκφραστοι, περήφανοι σαν αλβανομάχοι τσολιάδες που ορμούν να καταλάβουν πάση θυσία το μαρτυρικό ύψωμα 731 της Τρεμπεσίνας. Θρυμματίζουν τζάμια με τον ίδιο διασκελισμό του πεπρωμένου, ανεπηρέαστοι, ανέγγιχτοι, ακολουθώντας τη διαταγή: Δεν παρεκκλίνουμε ποτέ, πουθενά, για κανέναν και για τίποτε. Γύρω τους εκατοντάδες άλλοι τρελοί Έλληνες που έχουν μαζευτεί βλέπουν τις αναπόφευκτες ζημιές που κάνουν οι εύζωνοι στα αυτοκίνητα, τη μοιραία τους διαδρομή, και αυθόρμητα, ασυναίσθητα, τους χειροκροτούν με ενθουσιασμό και με μια πίστη που έρχεται από πολύ μακριά, απ' τα βάθη ενός δικού τους, παλιού, ηρωικού θανάτου.

Η ώρα της Μπέντια

ΧΩΝΩ ΤΟ ΣΚΥΛΙ, την Μπέντια, που ήδη τρέμει και αιμορραγεί από πίσω, στη θέση του συνοδηγού, δίπλα μου, κάτω στο τσολάκι, όπου χωράει ίσα ίσα, με το ζόρι. Βάζω μπρος, ανάβω φώτα και αλάρμ και ξεκινώ με μπαντιές και σπινιαρίσματα να προλάβω, να προλάβω να τη σώσω.

Ήταν δύο ετών, πριν από δεκαέξι χρόνια, όταν η Μπέντια θεραπεύτηκε απ' τον καρκίνο που είχε στη μήτρα. Την πάω, μια μέρα, εκείνη την εποχή, στην «Κτηνιατρική», την εξετάζει ο γιατρός και μου λέει:

— Η μήτρα είναι πια πεντακάθαρη και μπορεί το ζώο ακόμα και να γεννήσει, να κάνει σκυλάκια.

Δεν τον πίστεψα. Αλλά από τότε η Μπέντια έκανε επτά γέννες, δεκάδες κουτάβια. Πριν από δυο μήνες, στα δεκαοχτώ της, γριά πλέον, ξαναέμεινε έγκυος από ένα τεράστιο λευκό, καναδέζικο λυκό-

σκυλο. Είναι πια πολύ γερασμένη και βλέπω σήμερα το πρωί από πίσω της να κρέμεται ένα μωρό. Έφτασε η ώρα, όμως λόγω ηλικίας δεν είχε τη μυϊκή δύναμη να ολοκληρώσει τους τοκετούς. Πανικοβλήθηκα, δεν ήξερα τι να κάνω. Και μια και δυο, φοράω γάντια λατέξ και πάω κι αρχίζω και της τραβάω απαλά το κουτάβι. Το βγάζω σιγά σιγά και το περιλαβαίνει αυτή, του κόβει τον λώρο, το πλένει, το σφουγγίζει, το γλείφει και το κάνει πεντακάθαρο – ένα υπέροχο, κανελί σκυλάκι. Γέννησε αμέσως μετά, ένα ένα, με την ίδια διαδικασία, άλλα τέσσερα· της τα τράβηξα απαλά από πίσω, με προσοχή, και όλα βγήκαν υγιέστατα.

Νόμιζα πως ησύχασε, πως τελειώσαμε. Αλλά, νυχτώνοντας, γύρω στις δέκα το βράδυ, βλέπω να έχει βγει το κεφαλάκι από ένα ακόμα μωρό, το τελευταίο, που όμως κρέμεται, φαίνεται νεκρό, πεθαμένο. Τι να κάνω; Να το πιάσω και να το τραβήξω δεν μπορώ. Με τίποτε – φοβάμαι μήπως μείνει κάποιο κομμάτι μέσα και μου πεθάνει κι η σκύλα. Ψάχνω με άγχος, σαν τρελός, στον κατάλογο και βρίσκω μια κτηνίατρο που διανυκτερεύει, στην περιοχή Ευκλείδη.

Βάζω λοιπόν άρον άρον την Μπέντια στο αυτοκίνητο – σ' εκείνο το μνημειώδες «Φολκς Βάγκεν-κατσαρίδα»– και ξεκινώ με φούρια, γεμάτος άγχος. Την πάω ολοταχώς, κορνάροντας διακε-

κομμένα, με αναμμένα τα αλάρι και όλα τα φώτα, μέσα έξω, τρέχοντας, περνώντας κίτρινα φανάρια, κόκκινα φανάρια, κάνοντας τρελές προσπεράσεις και παραβιάσεις, λες και τρέχω στο μαιευτήριο μιαν ετοιμόγεννη γυναίκα που της σπάσαν τα νερά.

Ρίχνω μια ματιά στο καντράν – η ώρα πλησιάζει έντεκα τη νύχτα. Η σκύλα δεν φαίνεται στα καλά της, τρέμει, με κοιτάζει ανήσυχα, ικετευτικά, και βλέπω, στιγμιαία, κλεφτά, όπως είναι ξαπλωμένη κάπως πλάγια, το κεφαλάκι του μωρού να κρέμεται σαν βγαλμένο, λίγο, ελάχιστα. Και αίμα.

Φτάνω έξω απ' το ιατρείο, παρκάρω στραβά, όπως όπως, και βγάζω την Μπέντια, την αρπάζω και την πάω σηκωτή, στην αγκαλιά, αν και είναι πολύ βαριά, στο ιατρείο που είναι στον πρώτο όροφο ανεβαίνοντας απευθείας απ' τις σκάλες – η μέση μου έχει ήδη πιαστεί κι έχω φτάσει λαχανιασμένος, ιδρωμένος, ξέπνοος έξω απ' την πόρτα.

Η γιατρός βάζει επειγόντως την Μπέντια στον μεταλλικό πάγκο του ιατρείου, της κάνει μια ένεση για να προκαλέσει σύσπαση στη μήτρα και στους μυς, ώστε να μπορέσει να σπρώξει έξω μόνη της το μωρό. Πράγματι, αυτή αρχίζει να συσπάται σπασμωδικά και σιγά σιγά, με τη βοήθεια της γιατρού, βγάζει επιτέλους, πολύ δύσκολα, γλιστρώντας το κουτάβι, που φαίνεται να είναι μάλλον

λευκό κι απλώνεται χαλαρό, ακίνητο, χωρίς να αναπνέει, πάνω στον πάγκο.

Η γιατρός ψάχει το κουταβάκι με το χέρι, το ακροάζεται πολύ προσεκτικά, επίμονα, με τα ακουστικά και μου λέει:

— Το μωρό, δυστυχώς, δεν έχει σφυγμό, έχει πεθάνει, αλλά η σκύλα είναι μια χαρά. Σώθηκε. Γλίτωσε.

Δεν πρόλαβε να το πει και γυρίζει η γριά Μπέντια και περιλαβαίνει με τη γλώσσα της το ακίνητο νεογέννητο. Πλάτσα-πλούτσα, του αρχίζει μαλάξεις στο στήθος, στους πνεύμονες, στον λαιμό, στην κοιλιά, παντού. Το γυρίζει ανάποδα, το ξαναγυρίζει, συνεχίζοντας να το γλείφει σταθερά, με δύναμη, με επιδεξιότητα, με ζήλο. Επίμονα, ασταμάτητα, με μια περίεργη πίστη. Δεν περνάει ενάμισο λεπτό και το κουτάβι, ξαφνικά, ανοίγει το στόμα του, σαν μωρό που χασμουριέται, και παίρνει μιαν ανάσα. Κι ύστερα άλλη μια. Και η σκύλα συνεχίζει να το γλείφει και η γιατρός βουρκώνει, και μετά αρχίζει να κλαίει βουβά, με πιχτούς λυγμούς, και σε λίγο το μικρό σκυλάκι ανασταίνεται, πατάει για λίγο, ζαβά, τα ποδαράκια του. Αναπνέει κανονικά, ανοίγει το στόμα του, τυφλό ακόμα, με τα μάτια κλειστά, ταλαντεύεται, μια από δω, μια από κει, μισοόρθιο και ξαναπέφτει πλάγια – η Μπέντια του κόβει τον λώρο με τα δόντια της και τον

τρώει. Ύστερα ξαναρχίζει με τη γλώσσα της να το καθαρίζει επιμελώς, πόντο πόντο, σχολαστικά, απ' τα αίματα και τα υγρά και αποκαλύπτεται σιγά σιγά ένα γεροδεμένο, κατάλευκο κουτάβι – σαν νυφούλα. Το αφήνει η σκύλα, εξουθενωμένη πια, και κάθεται, μισοξαπλώνει πλάγια. Αυτό σε λίγο αναστηλώνεται κάπως, τρέμοντας, στα ποδαράκια του και σπείδει σερνάμενο πέρα δώθε, πέσε σήχω, στα τυφλά, αποπροσανατολισμένο, έρπει ενστικτωδώς, σπασμωδικά, μυρίζοντας με αγωνία, και ψάχνει και βρίσκει σιγά σιγά, απ' την οσμή, στην κοιλιά της μάνας του, επιτέλους, τον μαστό, έναν μαστό, και τον αρπάζει με το στόμα λαίμαργα.